

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**
Departementet

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har modtaget høringssvar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning (Betingelser for tildeling af over 170 kg kvælstof pr. hektar fra organisk gødning og administrative bøder m.v.) lovforslaget fra følgende fire organisationer:

Danmarks Naturfredningsforening
Landbrug & Fødevarer
Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, LDM
Økologisk Landsforening

Dato: 17.december

Til: Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Bemærkninger til forslag til ændring af husdyrbrugsloven

Hermed følger Danmarks Naturfredningsforenings (DN) bemærkninger til ministeriets udkast til forslag til lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning (betingelser for tildeling af over 170 kg kvælstof pr. hektar og administrative bøder m.v.), jf. ministeriets j. nr. 2021-76.

Melderegel

Udkastet lægger op til, at der skal indføres en 'melderegel', så en jordbrugsvirksomhed ikke får bøde for manglende plantedække, hvis virksomheden har meddelt Landrugsstyrelsen, at plantedækket ikke er lykkedes, inden den er udtaget til kontrol. Udkastet lægger endvidere op til, at det alene er muligt at anvende meldereglen for to planperioder ud af en periode på fem på hinanden følgende planperioder.

Det fremgår ikke af udkastet, hvilke begrundelser en virksomhed kan fremføre for manglende plantedække. Udkastet lægger alene op til, at ministeren kan fastlægge de nærmere bestemmelser herom i en bekendtgørelse, og udkastets ramme herfor henviser i lovbemærkningerne alene til, at der kan være tilfældet, hvor det er undskyldeligt, at betingelsen om plantedække ikke er overholdt.

Det er vores opfattelse, at det ikke er tilstrækkeligt. Udkastet skal således ændres, så rammerne for at kunne udstede en bekendtgørelse, om hvilke nærmere begrundelser, der kan anvendes. I disse rammer skal først og fremmest indgå, hvorledes vejrforhold kan lægges til grund. Rammerne skal også indeholde, at ministeren alene kan udstede en bekendtgørelse, hvor det er forudsat, at en virksomhed i sin begrundelse for manglende overholdelse af plantedække, skal redegøre for drift af, kapacitet til og forsøg på at etablere det nødvendige plantedække.

Ud over at ændre udkastet, så det tydeligt fremgår efter hvilke rammer, ministeren kan udstede en bekendtgørelse, mener vi, at der foreligger et udkast til disse bekendtgørelsesregler.

Udkastet lægger op til, at i to planperioder ud af fem på hinanden følgende planperioder kan det være i orden med utilstrækkeligt plantedække. Udkastet redegør imidlertid hverken for, hvor meget øget næringsstofbelastning, der kan følge heraf, eller et estimat af denne belastning på grundlag nuværende viden. Der henvises alene til, at dette først kan vurderes i forbindelse med udstedelse af bekendtgørelsen.

Det er uholdbart, og utilstrækkeligt i forhold til reglerne om vurdering af konsekvenserne for miljøet i forbindelse med lovforslag. Desuden er det muligt at foretage denne miljøvurdering, hvis der samtidig med lovforslaget er udarbejdet et udkast til bekendtgørelse.

Vi mener således, at det ikke er tilstrækkeligt, at der først i forbindelse med udmøntningen af lovforslagets ændrede bemyndigelser i bekendtgørelser ske en miljøvurdering i overensstemmelse med Miljøvurderingsdirektivet.

Udkastet redegør ikke for hvilke initiativer, der skal tages for at imødegå den ekstra næringsbelastning, der kan følge af manglende plantedække. Udkastet må derfor uddybes med bemærkninger om, hvorledes den situation vil blive håndteret. Fx ved at ministerens bemyndigelse til at udstede bekendtgørelsesregler, skal hvile på en redegørelse og regler for, hvilke initiativer, der vil blive sat i værk for at imødegå en øget næringsstofbelastning som følge af manglende plantedække.

Udkastet redegør ikke for den situation, hvor en virksomhed, der ikke har haft det nødvendige plantedække i en eller to planperioder inden for fem på hinanden følgende planperioder på ny ikke har fået etableret et tilstrækkeligt plantedække i en eller flere af planperioder. Der henvises alene til, at det i så fald ikke kan betragtes som godt landmandskab. Uagtet dette udelukker udkastet ikke muligheden for, at med begrundelse er det muligt i fem på hinanden efterfølgende planperioder kan have op til to planperioder, hvor der ikke er tilstrækkeligt plantedække.

Som det mindste bør udkastet derfor redegøre for konsekvenserne af en sådan situation, samt hvilke tiltag, der skal tages for at fjerne den øgede næringsstofbelastning, det har ført til.

Ophævelse af fosforlofter

Udkastet lægger op til, at ministeren får mulighed for at forenkle og forbedre reguleringen til imødegåelse af forureningen af vandmiljøet med fosfor ved at ændre de bindinger i forarbejderne til loven, der er i dag.

Det fremgår af udkastet, at der ikke er tale om en forbedring til gavn for miljøet. Der er alene tale om en mulig større tildeling med fosfor til dyrkningsjorden. Det er uholdbart, og bør ikke gennemføres.

Særligt lægges der op til, at ministeren skal kunne ophæve de skærpede fosforlofter ved de målsatte søer.

De danske søer er helt centrale biotoper. De er levested og forudsætning for en lang række af sjældne, truede og almindelige danske plante- og dyrearter. De fleste af de danske søer er imidlertid forurenede med fosfor fra markerne, som medfører algevækst, der gør vandet uklart og forårsager iltsvind.

Kun under 1 pct. af de danske søer er målsat, og omfattet af indsats og overvågning. Deres miljøstatus og muligheden for at opnå den nødvendige og direktivmæssige forpligtelse om god økologisk tilstand er - alene få dette fåtal af søer - at fosforbelastningen som minimum ikke øges.

Fjernelse af fosfor i søer er yderst vanskeligt. Derfor vil det være helt uholdbart, at de skærpede fosforlofter fjernes. Tværtimod bør de skærpes, hvis det skal sikres, at risikoen for fosforforureningen af dem ikke stiger.

I tilgift må der også skulle indføres skærpede fosforlofter for de 99 pct. af de danske søer, der ikke er målsatte, såfremt fosforbelastningen af dem forhindrer, at de opnår god økologisk tilstand. I modsat fald må det anses for at være i strid med Vandrammedirektivet.

Allerede med de liberaliserede fosforregler som følge af Landbrugspakken fra 2015 kan føre til en fosforbelastning for utallige søer, herunder ikke mindst de mange søer, som ikke overvåges eller i øvrigt får den nødvendige beskyttelse og indsats til at opnå de direktivfastlagte miljømål. Ved en yderligere liberalisering af fosforreglerne, vil muligheden for at beskytte og forbedre søernes økologiske tilstand yderligere forringes.

Det skal i øvrigt understreges, at udkastet heller ikke for denne mulige liberalisering af fosforreguleringen, redegør for de mulige miljømæssige konsekvenser. Det må antages, at en

sådan redegørelse i givet fald først vil foreligge i forbindelse med udstedelse af bekendtgørelsesreglerne, jf. også udkastets bemærkninger vedr. miljøvurdering.

Det er vores klare vurdering, at det bør være en forudsætning, at udkastet skal suppleres med en vurdering af de miljømæssige konsekvenser ved ophævelse af de skærpede fosforlofter, før der kan tages stilling til, om ministerens skal kunne ophæve disse ved bekendtgørelsesregler.

Erosion af fosforholdig jord

Udkastet lægger op til, at ministeren bemyndiges til, forenkler og forbedrer husdyrbrugslovens bemyndigelse til at beskytte vandmiljøet mod fosfor fra jord, der eroderer til vandmiljøet.

Her er der tale om, at der ikke nødvendigvis skal ske forbedring til at modvirke jorderosion. Vi foreslår, at udkastet suppleres med en redegørelse for, i hvilken udstrækningen bemyndigelsen skal sikre, at fosforbelastningen af søer og kystvande, herunder via vandløb ikke øges.

Vi bakker således op om, at der sker en kortlægning af erosionsrisikoarealer. Men det må forudsætte, at denne kortlægning tager udgangspunkt i alle danske vandløbsstrækninger. Vi skal for god ordens skyld her nævne, at det ikke alene må være den lille andel på under 30 pct. af de danske vandløbsstrækninger, der er målsat og omfattet af indsats og overvågning i henhold til de nuværende vandområdeplaner.

Vi antager i øvrigt, at der vil være tale om en geografisk kortlægning. Kortlægningen må desuden omfatte en konkret beskrivelse af lokaliteter, hvor der er risiko for jorderosion.

Undtagelsesbrug

Udkastet oplyser, at der er omkring 1.000 virksomheder, der årligt søger om at anvende den danske undtagelses-mulighed under Nitratdirektivet, så de kan udbringe mere end 170 kg N/ha.

Som grundlæggende forudsætning for at kunne bedømme udkastet, bør denne oplysning suppleres med oplysninger om, hvor mange virksomheder, der kan anvende denne undtagelsesbestemmelse, det areal, der modtager mere end 170 kg N, samt hvor stort det græsareal, der udlægges som følge af undtagelsesbestemmelsen, er.

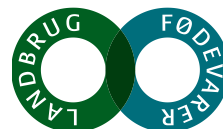
I modsat fald vil det ikke være muligt at vurdere de miljøkonsekvenser, der er som følge af den danske undtagelse under Nitratdirektivet.

En sådan vurdering er også helt central for lovgiver til at have et grundlag for at vurdere den danske undtagelse fra Nitratdirektivets krav i forbindelse med forhandlinger om fornyelse af den. En fornyelse, som må antages at skulle være tilendebragt allerede senest 31. juli 2024, hvor den nuværende undtagelse udløber.

Vi er klar over, at med udkastet lægges der op til en ny bemyndigelse til at meddele afslag på tilladelse til tildeling af over 170 kg N pr. ha ved overtrædelse af betingelserne herfor. Ikke desto mindre, må det være en betingelse for at kunne bedømme denne eventuelle nye bemyndigelse, at få de ovennævnte oplysninger.

Med venlig hilsen

Lisbet Ogstrup, politisk rådgiver
Tel.: +45 31 19 32 09, mail: lo@dn.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Landbrug og Grøn Omstilling

fvm@fvm.dk
cc: bisma@fvm.dk

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

**Høringssvar fra Landbrug & Fødevarer vedr. udkast til ændring af husdyrbrugloven
(J.nr. 2021-76)**

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har den 18. november 2021 sendt udkast til ændring af husdyrbrugloven i høring. Ændringen omfatter bl.a. nye bemyndigelser til ministeren til at fastsætte regler for brug af kvægundtagelsen, herunder indførelse af administrative byder samt justeringer af fosforkravene.

Forslaget vedrører alene de bestemmelser i loven om anvendelse af gødning, der hører under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris ressort. Landbrug & Fødevarer skal derfor benytte lejligheden til at erindre om vores ønske om, at al gødningsreguleringen inkl. regulering af husdyrgødningen samles i gødskningsloven ved førstkommende lejlighed, hvor enten gødskningsloven eller husdyrloven revideres¹.

Generelle bemærkninger til høringsmaterialet

I forhold til de foreslåede ændringer af fosforreglerne er det helt centralt, at den konkrete udmøntning baseres på et fagligt funderet og transperant grundlag. Helt overordnet er de skærpede fosforlofter stærkt problematiske og en fjernelse er både fagligt logisk og vil øge gennemsigtigheden af fosforreguleringen. Men det er helt uacceptabelt, hvis hensigten med at ophæve de skærpede fosforlofter reelt er en betydelig skærpelse af de generelle fosforlofter. For at der fremover sikres en faglig logisk og gennemskuelig fosforregulering håber Landbrug & Fødevarer og SEGES derfor på at blive inviteret til en faglig dialog inden det endelige lovforslag fremsættes og bidrager også gerne, når de ændrede beføjelser skal udmøntes i den konkrete lovgivning.

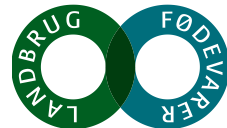
Der er flere punkter i ændringsforslaget, der giver anledning til bekymring. Bemyndigelsen til at fastsætte regler om, at kommunerne kan udstede påbud til imødegåelse af erosion af fosforholdig jord alene baseret på en generel kortlægning, er betænkelig. Et påbud bør som udgangspunkt baseres på en konkret vurdering og det er meget enkelt for tilsynsmyndigheden ved selvsyn at konstatere, om der på det konkrete areal er erosion i et omfang, som kræver en indsats. Landbrug & Fødevarer kan derfor ikke støtte op om den foreslåede bemyndigelse på dette område.

Et andet væsentligt bekymringspunkt er den foreslåede bemyndigelse til, at Landbrugsstyrelsen kan udstede administrative bøder i forbindelse med overtrædelse af betingelserne i kvægundtagelsen. Det er u hensigtsmæssigt, at Landbrugsstyrelsen tillægges mulighed for udstedelse af administrativt bødeforlæg på netop dette område, hvor der er risiko for, at der kan forekomme store sanktioner uden en vurdering fra trejdemand.

Landbrug & Fødevarer repræsenterer landbruget og fødevarerhvervet i Danmark. Organisationen er resultatet af en fusion mellem *Landbrugsraadet*, *Danske Slagterier*, *Dansk Svineproduktion*, *Dansk Landbrug* med *Dansk Landbrugs Medier* og *Dansk Landbrugsrådgivning*, samt væsentlige dele af *Mejeriforeningens* aktiviteter.

Landbrug & Fødevarer repræsenterer Danmarks største kompetenceklynge med 150.000 beskæftigede og en samlet eksport på mere end 100 mia. kr. årligt.

¹ Jf Landbrug & Fødevarers kommentarer til udkast til forslag om ny husdyrregulering, 26. oktober 2016.

Specifikke kommentarer til høringsmaterialet

Justering af bemyndigelsen til at fastsætte regler for udbringning af fosforholdig gødning

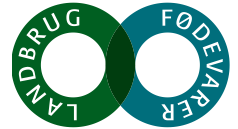
De eksisterende forarbejder til husdyrbrugloven lægger visse bindinger på mulighederne for at ændre reglerne om fosforlofter. Landbrug & Fødevarer hilser det velkomment, at der med bemærkningerne til ændringsloven åbnes op for en større fleksibilitet i forhold til at fastsætte regler om fosforlofter. I bemærkningerne nævnes bl.a. muligheden for at kunne tage hensyn til større tildeling af fosfor fra organiske gødninger i økologisk væksthusproduktion. Et andet eksempel, der er værd at medtage i bemærkningerne, er, at forsøg og undersøgelser gennemført af SEGES i samarbejde med Aarhus Universitet viser, at fosforbehovet på nordjyske marine aflejringer m.m., er betydeligt større end på mineraljord generelt, og at nuværende fosforlofter er en hindring for at gødske optimalt på disse jorder.

Med bemærkningerne til ændringsloven vil det blive muligt at ophæve de skærpede fosforlofter i oplande til fosforfølsomme søer. Ifølge notatet om lovforslagets hovedindhold sker de foreslåede justeringer af fosforreguleringen ud fra et ønske om at forenkle og forbedre reguleringen. Men af bemærkningerne til ændringsloven fremgår det klart, at formålet med bemyndigelsen til at ophæve de skærpede fosforlofter også sker ud fra et ønske om at skærpe de generelle fosforlofter og styrke omfordelingen af husdyrgødningen. Fagligt set har de skærpede fosforlofter hele tiden været problematiske, og derfor vil en fjernelse af de skærpede fosforlofter også være fagligt logisk og gøre fosforreguleringen mere transparent. Landbrug & Fødevarer kan dog ikke tilslutte sig ændringerne, såfremt hensigten med en mulighed for ophævelse kædes sammen med en betydelig skærpelse af de generelle fosforlofter.

Der er i de eksisterende forarbejder til husdyrbrugloven fastlagt et gennemsnitligt beskyttelsesniveau fra 2022 på op til 33 kg P pr. hektar. Af bemærkningerne til ændringsloven (afsnit 2.5.1), fremgår det, at det gennemsnitlige beskyttelsesniveau for P i husdyrgødning i 2020-2021 er 33,2 kg pr. hektar. Hvis det tal afspejler det faktiske gennemsnitlige beskyttelsesniveau i 2020-2021, ligger det under målet for beskyttelsesniveauet i denne periode² (som er 34,3 kg P pr. hektar i perioden 2020 – 2022) og meget tæt på beskyttelsesniveauet i 2022 på 33 kg P pr. hektar. Landbrug & Fødevarer finder det meget svært at gennemskue, hvordan det gennemsnitlige beskyttelsesniveau beregnes og opfordrer i den forbindelse ministeriet til at udarbejde en klar redegørelse for dette.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurderer de gældende lovbemærkningers antagelse om, at kunstgødning fordeles jævnt på alle jordbrugsvirksomhedens arealer med et gødningsbehov. Denne antagelse har i praksis givet problemer på bedrifter, hvor harmoniarealet er "fyldt op" med fosfor i husdyrgødning, da fosfor i kunstgødning, der reelt kun udbringes på ikke-harmoniarealer på bedriften, i gødningsregnskabet vil blive antaget udbragt på både harmoniarealet og ikke-harmoniarealet. Reelt betyder det, at der på disse bedrifter ikke kan gødes med fosfor på ikke-harmoniarealer, hvilket jo formentlig ikke var meningen med bestemmelsen. Hvis resultatet af Ministeriets overvejelser bliver, at denne problemstilling bliver løst, hilser Landbrug & Fødevarer det meget velkomment.

² Jf. lovbemærkningerne til L114, 12. januar 2011, s. 46 tabel 1

Justering af bemyndigelse til at fastsætte regler til imødegåelse af erosion af fosforholdig jord

Af bemærkningerne til forslaget til ændringslov (afsnit 2.6.3) fremgår det, at den eksisterende mulighed for at fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden kan meddele påbud om bestemte erosionsforebyggende foranstaltninger, når der er *konstateret* erosionshændelser, skal suppleres med muligheden for at fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden *alene ud fra en kortlægning af erosionsrisikoarealer* kan meddele påbud om erosionsforebyggende foranstaltninger.

Landbrug & Fødevarer finder det betænkeligt at basere et påbud om erosionsforebyggende foranstaltninger alene ud fra en central kortlægning. Erosionsrisikoarealer er arealer, hvor der er en øget sandsynlighed for, at der kan ske en partikelbunden transport af fosfor til vandmiljøet. Men det er meget enkelt for tilsynsmyndigheden ved selvsyn at konstatere, om der på det konkrete areal er erosion i et omfang, som kræver en indsats. Et påbud om erosionsforebyggende tiltag må altid ske på baggrund af, at tilsynsmyndigheden konkret har konstateret en risiko for erosion eller en erosionshændelse.

Vi finder det dog relevant, at arbejde med at kortlægge risikoarealer. En sådan kortlægning kan gøre kommunernes tilsyn mere risikobaseret, ligesom det kan understøtte den enkelte landmands muligheder for at udvise godt landmandskab, da kortlægningen kan identificere områder, hvor der skal udvises særlig omhyggelighed i forhold til at undgå erosion.

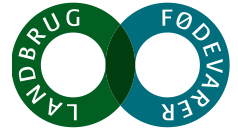
Manglende hjemmel samt korrekt implementering af kvægundtagelsen

Af lovbemærkningerne og høringsnotatet fremgår det, at der ved lovforslaget skabes hjemmel til korrekt implementering af kvægundtagelsen, herunder mulighed for at give afslag på ansøgning om tilladelse til udbringning af over 170 kg kvælstof pr. hektar. Landbrug & Fødevarer undrer sig over, at den hidtidige praksis tilsyneladende ikke har haft korrekt hjemmel. Ministeriet bedes derfor uddybe, hvordan det forholder sig i forhold til sager, der er afsluttet inden lovforslagets ikrafttrædelse og om der tidligere har været givet afslag på udbringning og sanktioneret for udbringning over 170 kg kvælstof pr. hektar uden, at den fornødne hjemmel har været til stede.

Udkast til lovforslag § 1 - Adgang til administrative bødeforlæg hos Landbrugsstyrelsen

Det er u hensigtsmæssigt, at Landbrugsstyrelsen tillægges mulighed for udstedelse af administrativt bødeforlæg på dette område. En ordning med administrative bødeforlæg kan på visse andre områder bidrage til at forkorte sagsbehandlingen, da sagen kan afsluttes umiddelbart med vedtagelsen af bøden. Men med den afgørende forudsætning om, at der skal være tale om enkle og ukomplicerede sager uden bevistvivl, kan vi på dette område ikke erklære os enige. Strafferetlige sanktioner er, jf. straffelovens § 19, alene hjemlet, hvor lovovertrædelsen er begået ved uagtsomhed eller under forsæt. Inden bødeforlæg udstedes bør den udstedende myndighed have sikret sig, at det nødvendige ansvarsgrundlag er til stede. Det er vores vurdering, at Landbrugsstyrelsen ikke har det nødvendige kendskab til og erfaring med afklaring af ansvarsgrundlag, der sikrer landbrugerens retssikkerhed på dette område. Det kan således ikke tiltrædes, at overtrædelserne, som anført i bemærkningerne til lovforslaget s. 21, er uden "bevismæssig tvivl".

Det er ønskeligt, at der foretages en vurdering fra politi/anklagemyndighed inden bødeforlæg udstedes. Dette er særligt relevant, da overtrædelser efterfølgende kan betyde, at landbrugeren pålægges krav om krydsoverensstemmelse, der har væsentlig betydning for landbrugerens generelle økonomi.

Udkast til lovforslag §2. Loven træder i kraft den 1. juli 2022

Landbrug & fødevarer bemærker, at det er vigtigt at være opmærksom på, at planperioden/gødningsåret starter den 1. august, og det bør derfor fremgå af lovbemærkningerne, at de konkrete bekendtgørelser, der udmønter reglerne, får virkning herfra.

Udkast til lovforslag, side 10 - 1. afsnit

"Landbrugsstyrelsens sanktionspraksis opereres med en bagatelgrænse på mere end 1,5 hektar manglende harmoniareal, og en bagatelgrænse for meddelelse af bøde på mere end 3 hektar manglende harmoniareal."

Det er uhensigtsmæssigt, at bagatelgrænserne er fastsat som faste grænser på hhv. 1,5 og 3 hektar. Landbrug & Fødevarer mener derfor, at bagatelgrænsen bør fastsættes som en procentdel af landbrugerens samlede areal, således at bagatelgrænsen reelt står i forhold til landbrugerens samlede dyrkede areal.

Udkast til lovforslag, side 14 nederst 2.1. Betingelser for tildeling af mere end 170 kg kvælstof pr. hektar

"Der vil ikke blive meddelt afslag, før der er taget endelig stilling til, om jordbrugs-virksomheden har overtrådt en eller flere betingelser i tilladelsen, og om overtrædelsen skal medføre bøde, idet det er en forudsætning for afslag på tilladelse, at jordbrugs-virksomheden er straffet med bøde som følge af overtrædelse af betingelser i tilladelsen til at udbringe mere end 170 kg kvælstof pr. hektar. I tilfælde af, at sagen afgøres ved domstolene betyder det, at der skal være faldet endelig dom, før der kan træffes afgørelse om afslag på tilladelse til at anvende mere end 170 kg kvælstof pr. hektar."

Ministeriet bedes uddybe de retssikkerhedsmæssige overvejelser omkring, hvad der sker i den situation, hvor landmanden fortsætter med kvægundtagelsen året efter en påstået overtrædelse og en dom så efterfølgende fastslår, at der reelt var tale om en overtrædelse af betingelserne. Der kan gå lang tid før der falder en endelig dom, og det vil derfor være væsentligt at overveje, hvordan der sanktioneres og om der skal sanktioneres bagudrettet.

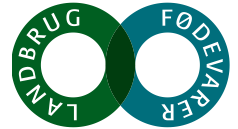
Det er desuden væsentligt, at der er mulighed for hensigtsmæssige og proportionale reaktioner, hvor forseelsen alene består i en formfejl, f.eks. hvor man ikke korrekt har krydset af i forbindelse med ansøgning om tilladelse, men hvor der ikke er sket en reel overtrædelse i gødningsanvendelsen. En sådan formel fejl bør ikke få samme retsfølge, herunder potentielt afslag på tilladelse til tildeling af mere end 170 kg kvælstof året efter.

Udkast til lovforslag, side 45, nr. 1. om § 5a. Bemyndigelsesbestemmelse "Anvendelse af gødning" foreslås erstattet af "tildeling af gødning"

Det bør defineres i husdyrbrugloven, hvad man forstår ved tildeling (ligesom i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen § 3 nr. 41). Det fremgår af bemærkningerne, men man bør ikke skulle læse bemærkningerne for at finde definitionerne.

Udkast til lovforslag, side 11, 2.1.2. Vedrørende afslag på tilladelse

Der bør fastsættes en konkret tidsfrist for, hvornår et evt. afslag på ansøgning om brug af kvægundtagelsen skal være givet. Det er helt afgørende for landbrugeren, at et evt. afslag på anvendelse af kvægundtagelsen er påregneligt (følger af klare, forståelige regler) og at afslaget gives på et tidspunkt, hvor landbrugeren reelt kan indrette sig efter afslaget. Det vil være urimeligt, at afslag f.eks. først gives i slutningen af gødningsperioden, hvor gødningen reelt er forbrugt. Ministeriet bedes uddybe, hvordan den praktiske

fremgangsmåde vil være ift. afsøgning og afgørelse og i den forbindelse overveje om det ikke vil være hensigtsmæssigt med en tidsfrist for, hvornår et afslag senest skal være givet.

Udkast til lovforslag, side 48 ff: Til nr. 2 - Bøde og bødestørrelse

Det er overordnet svært at følge ministeriets argumentation for indførelse af selvstændig bøde for overtrædelse af betingelser i bilag 2 i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen nr. 1-8, og hvad den praktiske konsekvens heraf bliver, herunder i forhold til bødestørrelserne. Der bør i lovbemærkningerne redegøres for, hvad grundlaget for denne vurdering er, og hvordan ministeriet tidligere har håndhævet eventuelle afslag uden denne bødesanktion for overtrædelse af betingelserne.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at bøderne fastsættes bl.a. på baggrund af antal hektar, der er påvirket af overtrædelsen, samt at bødeniveauet forventes at ændres, således at der for nogle overtrædelser modtages mindre bøder og andre modtager større bøder, uden at der er givet praktiske eksempler herpå. Ministeriet bedes i denne sammenhæng beskrive, hvordan bødeniveauet vil se ud i fremtiden sammenholdt med hidtidig praksis, samt hvordan "hektar berørt af overtrædelsen" skal forstås i forhold til de enkelte betingelser. Såfremt der skal fastsættes en bøde, bør denne være fast, uden hensyntagen til arealets størrelse. Alternativt foreslås en maksimal bødestørrelse indsat.

Ministeriet bedes bekræfte, at jordbrugsvirksomheden ikke efterfølgende kan pålægges yderligere bødestraf som følge af den samme manglende opfyldelse af betingelsen, f.eks. for overtrædelse af 170 kg kvælstof pr. hektar, som Ministeriet efter det tidligere oplyste har anvendt til sanktionering af overtrædelser på området. Ligeledes bedes Ministeriet bekræfte i lovbemærkningerne, at bøde alene kan tillægges, på lige fod med anden særlovgivning, i tilfælde af uagtsomhed. Dvs. at der ikke er objektivi ansvar.

Udkast til lovforslag, side 54f. Selvanmeldelse af manglende opfyldelse af plantedække

Det fremgår af lovbemærkningerne, at ministeren vil kunne fastsætte regler for selvanmeldelse af manglende opfyldelse af plantedækkekravet og på denne måde undgå bødeforlæg. Dette vil dog ifølge det anførte ikke kunne ske, hvis jordbrugsvirksomheden er vidende om, at den er udtaget til kontrol.

Det er ikke hensigtsmæssigt, at viden om kontrol skal afskære landbrugeren fra at selvanmelde, da manglende plantedække ofte først kan konstateres på et sent tidspunkt, og er resultat af forhold som landbrugeren ikke selv er herre over. Henset til at reglen i forvejen lægger låg på anvendelse af selvanmeldelse (2 gange i 5 års periode), ses der ikke en væsentlig risiko for misbrug af ordningen. Anmeldelse bør kunne ske frem til og under kontrollen. Det bør være klart, hvad betingelserne for selvanmeldelse er og i hvilke tilfælde dette medfører klar straffrihed. I modsat fald vil selvanmeldelse være at sidestille med selvinkriminering, og reglen bør derfor vurderes i forhold til retsikkerhedslovens § 10.

Landbrug & Fødevarer står naturligvis til rådighed for yderligere drøftelse af ovenstående.

Med venlig hilsen

Julie Rose Bang
Miljøpolitisk Konsulent
Miljø & Bæredygtighed
M +45 23450711
E jrba@lf.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

■ SEKRETARIAT
Kæretmagervej 9
7000 Fredericia
Tlf. 7023 1114
Fax 7023 1128
CVR 13900949
ldm@maelkeproducenter.dk
www.maelkeproducenter.dk

Fredericia den 17. december 2021.

Vedr. J.nr. 2021-76.

Bemærkninger i forhold til udkast til forslag til lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning

Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, LDM, har følgende bemærkninger i forhold til ændringen af husdyrbrugsloven:

- Niveauet på bødestørrelser virker voldsomt i forhold til den potentielle indtjening der er på en hektar. Beløbsstørrelserne kan sagtens halveres uden alvorligheden mindskes for landmanden.

- Med den foreslåede bødestørrelse og den efterregning der kommer i form af krydsoverensstemmelses fradrag på både direkte betalinger såvel som søjle II midler, er der næppe nogen kvæglandmænd, som med fortsæt overtræder reglerne, men som vejret/klimaet har opført sig de senere år og forventeligt også i de kommende år, kan man uforvarende lande i eksempelvis manglende plantedække flere end to gange indenfor en 5-årig periode. Og med den knaphed der er på jord i de husdyrtætte områder, vil det kunne tvinge landmænd til at reducere husdyrholdet med en betragtelig forringelse af økonomien til følge.

- Vedr. forslaget om at "Reglerne om gebyrer kan omfatte omkostninger ved administration og tilsyn med tilladelse til at anvende mere end 170 kg kvælstof gødning pr. hektar": det er ikke rimeligt at erhvervet skal betale for administration af ordningen. Tilsynet er uanset ved hjælp af computer eller fysisk tilsyn, en landmandsrettet aktivitet, men det er administration ikke, hvorfor man med rimelighed ikke skal betale for administrationsdelen, men for tilsynsdelen.

På foreningens vegne

Lone Vestergaard

Hørings svar til udkast til ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., journalnummer 2021-76

Økologisk Landsforening har gennemgået udkast til ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Økologisk Landsforening har to særlige prioriteter:

1. Tilpasning af kvælstofloftet for væksthuse, der dyrker i jord
2. Tilpasning af fosforloft for væksthuse, der dyrker i jord

Den nuværende lov forhindrer i praksis økologisk væksthusproduktion i jord.

Hele omdrejningspunktet i økologi er at bevare en frugtbar jord, hvor det er interaktionen mellem jord og planter, der stiller næringsstoffer til rådighed for planterne. Jorden er så at sige ikke begrænset til at være et fæstningsmedie. Jorden er et organisk medie, der vekselvirker med planterne og stiller såvel makro- som mikronæringsstoffer til rådighed.

Den nuværende danske husdyrbrugslov står desværre i vejen for at dyrke i bundjord. Den har skærpet reglerne i EUs nitratdirektiv, så loftet på 170 kg N/ha fra husdyrgødning er udvidet til at omfatte alt organisk gødning, og der er indført et fosforloft.

Ingen af disse to krav kan forenes med en væksthusproduktion, hvor der dyrkes i jord.

Ad. Tilpasning af kvælstofloftet for væksthuse, der dyrker i bundjord

Det udsendte lovudkast indeholder ikke forslag om bemyndigelse til ministeren om at tilpasse kvælstofloftet til særlige produktioner. Det anses imidlertid som værende af meget stor betydning. Hvis den mulighed ikke indføres, vil det ikke være muligt at dyrke i bundjorden. Dermed forhindrer reglerne, at der arbejdes med opdyrkning af den frugtbare jord, og relativt lave gødningsniveauer sammenholdt med konventionel væksthusproduktion.

Den danske skærpede danske lovgivning sammenholdt med EUs nitratdirektiv, giver fagligt mening, når der dyrkes på friland med fri adgang til himlen og dermed ureguleret nedbør. Det gør ikke nogen forskel på miljøet, om det er kvælstof fra husdyrbrug eller af vegetabilsk oprindelse. Det giver imidlertid *ikke* mening at sidestille regler for frilandsproduktion med regler i væksthuse, hvor udbytterne pr. m² er mange gange højere end udbytterne på friland. Det er af samme årsag, at der er væksthuskulturer med N normer på over 2000 kg N/ha.

Økologisk Landsforening har tidligere fremlagt resultater fra hollandske studier, hvor der er set på risiko for tab af næringsstoffer fra væksthuse i bundjord. Undersøgelserne konkluderer, at de høje gødningsniveauer ikke giver anledning til tab fra væksthuse. Risikoen for tab er alene knyttet til, om der er vandoverskud i jorden. Dvs. det afgørende styringsredskab er vandingsstrategi og ikke den anvendte mængde gødning. Disse studier lå i Danmark til grund for en dispensation i husdyrgødningsbekendtgørelsen for loftet på de 170 kg N /ha fra husdyrgødning. Dispensationen var givet i form af et byggeblad, der indeholdt krav til vandingsstrategi og krav om overvågning af jordens vandmætning og N-min indhold, som grundlag for gødningsanvendelsen. Byggebladet har været gældende, men er i princippet tilsidesat af husdyrbrugsloven. Da ændringen af husdyrbrugsloven blev indført, var der ikke nogen, der havde forholdt sig til konsekvensen for de økologiske væksthuseproducenter. Erhvervet gjorde heller ikke indsigelser, den gang loven blev ændret, da vi ikke var obs på, at det ville omfatte væksthuse. For ikke at presse gartnerne ud i lukning eller tvinge dem til at købe en masse jord, så de på papiret kunne leve op til gødningsloftet, så loftet er på bedriftsniveau og ikke på husniveau, blev der iværksat et forskningsprojekt, der følger og overvåger udvaskningsdata fra de danske økologiske væksthuse. Vi ser meget frem til at modtage resultaterne fra overvågningen.

Det er vores klare forventning på baggrund af de hollandske studier og private studier, at der ikke er nogen udvaskning, da der ikke er nogen overskudsvand. Overskudsvand får dyrkningsmediet til at klappe sammen, så det er vigtigt for gartnerne at styre vandingen efter jordens vandmætningsgrad. Faktisk er det samlede vandingsniveau i et økologisk gartneri, der dyrker i bundjord lavere end den samlede årsnedbør.

Økologisk Landsforening skal derfor på det kraftigste anmode om, at der indføres en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte særlige regler for væksthuse vedrørende kvælstofloftet. Det kan enten være ved at fravige nitratdirektivets loft på 170 kg N/ha fra husdyrgødning med henvisning til, at nitratdirektivet regulerer forholdene under åben himmel og alene har til formål at sikre vandmiljøet mod forurening. Det vil sige der er plads til afvigelser, hvis det kan dokumenteres, at forureningen undgås på anden vis.

Alternativt kan vi foreslå, at det for væksthuse gælder nitratdirektivets loft på 170 kg N/ha fra husdyrgødning, og derudover kan der anvendes anden organisk gødning jf. afgrødernes N norm. Som følge af, at der opbygges en egen jordfrugtbarhed, så er der dog ikke behov for at følge de N normer, der anvendes i de konventionelle væksthuse i døde medier. Økologisk Landsforening kan derfor foreslå, at der indsættes en grænse, så der må gødes op til en N norm på op til halvdelen af den konventionelle norm.

Ad. Tilpasning af fosforloft for væksthuse, der dyrker i jord/ økologisk væksthuseproduktion

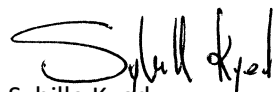
I de nuværende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen er der lavet en undtagelse for fosforloftet som de konventionelle væksthuseproducenter kan bruge, der tager højde for den meget højere dyrkningsintensitet i et væksthuse sammenholdt med på friland. Det er helt afgørende, at der laves en tilsvarende mulighed for økologiske producenter, der bruger organiske gødninger og dyrker i bundjorden.

Der er to behov. Dels kan produktionen ikke finde sted inden for de samme normer, som anvendes i frilandsproduktion, og dels er det ikke muligt at dosere næringsstoffer som adskilte komponenter, da de optræder samlet i intakte organiske gødninger.

Privat overvågning og måling i det største økologiske tomatgartneri, vi har i Danmark, har vist meget lave fosfortal på trods af, at der anvendes organiske gødninger. Vi ser selvfølgelig samtidigt frem til at modtage resultatet af de målinger, der foretages af AU i det igangværende projekt.

Økologisk Landsforening støtter den foreslåede ændring og fremhæver, at det er meget vigtigt at lave tilpasninger, da det ellers ikke er muligt at have økologisk væksthuseproduktion.

Med venlig hilsen

Sybille Kyed
Landbrugs- og fødevarerpolitisk chef
Økologisk Landsforening